Redactiunea Administratiunea Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurī:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A, Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ; o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărī mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banī.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta" ese în fiă-care di
Abonamente pentru Austro-Ungari
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése lunī 6 fl., Pe trei lunī 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francī, pe sése lunī 20 francī, pe trei lunī 10 francī.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorī.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administratiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şese lunī 5 fl., pe trei lunī 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunī 6 fl., pe trei lunī 3 fl, Unŭ esemplarŭ 5 cr, v. a. séu 15 banī.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 247. Braşovŭ, Joi, 7 (19) Noemvre. 1891.

Braşovŭ, 6 Noemvre st. v.

Alegerea suplementară de deputatŭ dietalŭ în Becīcherecŭlŭ micŭ a fostŭ salutată de partida guvernamentală maghiară ca o învingere gloriósă, pe când de faptŭ n'a fostŭ decâtŭ o nouă ediţiă multŭ mai slabă a preponderanţei ce, de unŭ lungŭ şirŭ de anī încóce a avut'o guvernulŭ în acestŭ cercŭ electoralŭ.

Scimŭ că cerculŭ acesta a devenitŭ vacantŭ în urma morţii deputatului Atanasiu Raţŭ, românŭ de nascere, dér omŭ care nicīodată n'a mersŭ cu naţia sa, ci totdéuna cu guvernulŭ, care era stăpânŭ peste acestŭ cercŭ. Decī de sine se înţelegea, ca guvernulŭ sĕ pună în loculŭ deputatului rĕposatŭ unŭ altŭ candidatŭ alŭ sĕu, cu şansele de mai 'nainte. Surprindĕtorŭ ar fi fostŭ numai décă ar fi învinsŭ de astădată Apponyiştii, precum se lăudau aceştia.

Din nenorocire s'au aflatŭ în totdéuna în Becīcherecŭlŭ micŭ şi alegătorī românī, carī sĕ voteze pentru candidatulŭ guvernului. Aceştia în mare parte au fostŭ duşī şi acum la urnă şi asta s'a pututŭ cu atâtŭ mai uşorŭ, cu câtŭ nimenī nu a căutatŭ sĕ-i lumineze şi sĕ-i facă sĕ înţelégă că trebue sĕ mérgă cu fraţii lorŭ, ér nu sĕ se facă obiélă guvernului. „Magyar Hirlap" descrie lucrulŭ în modŭ tendenţiosŭ aşa, ca şi când acei alegĕtorī ar fi mersŭ la urnă în urma pretinsului pactŭ, ce l'ar fi încheiatŭ acum de curêndŭ Românii bănăţenī cu Szapary. Adevĕrulŭ este însĕ că în totdéuna acelŭ cercŭ a fostŭ guvernamentalŭ şi că alegĕtorii românī de de acolo n'au mersŭ nicī-odată solidarī cu ceilalţī Românī.

Alegerea întêmplată acolo în dilele aceste nu semnifică aşa-déră nicī vre-o victoriă deosebită a guvernului, nicī vre-o victoriă a pretinsei alianţe a lui Szapary cu Românii. Din contră candidatulŭ guvernului a avutŭ de astă-dată cu vre-o 170 de voturī mai puţinŭ ca în alte rêndurī, ér pretinsulŭ pactŭ cu „Valahii" din Bănatŭ figuréză numai în colónele lui „Magyar Hirlap" şi ale „Tribunei" din Sibiiu.

Alegerea dela Becīcherecŭlŭ micŭ nu constitue dér nicī unŭ felŭ de prognosă pentru viitórele alegerī dietale. De aicī încolo se va vedé, décă oposiţia maghiară are séu nu şanse de a câştiga mai multŭ tĕrêmŭ în anulŭ viitorŭ, şi décă se va împlini dorinţa celorŭ din stânga estremă ca sĕ vină unŭ nou guvernŭ şi sĕ se formeze nouĕ partide, cu alte cuvinte, ca sĕ ajungă la putere oposiţia, fiă cu, orī fără Apponyi.

CRONICA POLITICĂ.

— 6 (18) Novembre.

— Cestiunea ocupărei **scaunului metropolitanŭ din Agramŭ** întêmpină marī greutăţī. Cu sĕptĕmânī înainte se da ca sigură scirea, că la demnitatea de metropolitŭ va fi ridicatŭ canonicŭlŭ Vucetich din Agram, pe când organulŭ semi-oficiosŭ vine acum şi dedeclară, că cestiunea noului metropolitŭ nu e încă resolvată dér se speră, că ea va fi resolvată câtŭ mai curêndŭ, deórece Vucetich este cunoscutŭ înaintea Maghiarilorŭ, ca mare maghiarŭ, foile ungurescī se arată fórte îngrijate. Ele nu se îndoescŭ, că din causa spiritului maghiaronŭ a lui Vucetich, episcopulŭ Strossmayer i-a făcutŭ lui Vucetich mare oposiţiă şi se temŭ, nu cumva Strossmayer sĕ triumfeze faţă cu acestŭ „nepătatŭ séu credinciosŭ alŭ ideii de statŭ maghiar", cum îlŭ numescŭ foileii ungurescī. Se vede aşa-déră, că şi în biserica croată se continuă uneltirile şi agitaţiunile în numele „ideii de statŭ maghiarŭ".

— Sultanulŭ primì în 14 Noemvre în audienţă pe ambasadorulŭ rusescŭ Nelidoff, care şī-a luatŭ rĕmasŭ bunŭ înainte de plecarea sa la Livadia, ca sĕ salute pe Ţarulŭ. Ambasadorulŭ rusescŭ a fostŭ fórte bine primitŭ. Se dice, că Sultanulŭ va trimite în curêndŭ o deputaţiune deosebită la Livadia, pentru ca sĕ salute pe Ţarulŭ Rusiei. Probabilŭ, că mareşalulŭ *Schakir-paşa* séu mareşalulŭ Fuad-paşa vorŭ conduce acéstă deputaţiune, ce va fi compusă de dignitarī înalţī ai curţii şi de câţī-va oficerī.

Din delegaţiunī.

In şedinţa dela 15 Noemvre, *Emich Gusztáv*, luândŭ cuvêntulŭ, dise: Incă în anulŭ trecutŭ s'a făcutŭ observaţiunea, că ar fi fórte de doritŭ, ca în funcţiunile mai înalte ale biroului de esterne sĕ se aplice mai mulţī dintre supuşii statului ungarŭ, de cum s'au aplicatŭ până atuncī. Contele Kalnoky a şi promisŭ în anulŭ trecutŭ, că va lua în considerare acéstă dorinţă şi delegaţiunea cu mulţămită a luatŭ la cunoscinţă acéstă declaraţiune a lui. După câtŭ scie însĕ oratorulŭ, starea lucrurilorŭ până acum nu s'a schimbatŭ întru nimicŭ şi de aceea atrage din nou atenţiunea ministrului asupra acestei cestiunī, rugându-lŭ totodată, ca sĕ presente o statistică a supuşilorŭ ungarī aplicaţī în ministeriulŭ de esterne.

Contele Kalnoky, ministru de esterne, crede, că în contra principiului parităţii numai în acelŭ casŭ ar pĕcătui, décă pe funcţionarii maghiarī dela portofoliulŭ sĕu, în casŭ când li-s'ar deschide tĕrêmŭ de avansare, i-ar pune îndĕrĕtulŭ altora. Stabilirea unei proporţii anumite, în care sĕ se numéscă funcţionarii maghiarī în portofoliulŭ sĕu, nu este cu putinţă, deórece prin acésta ar suferi interesele serviciului. In anumite secţiunī ale portofoliului sĕu însĕ tocmai Maghiarī suntŭ aplicaţī, astfelŭ de esemplu la serviciulŭ consularŭ. Lui 'i pare mai rĕu ca orī şi cui, că supuşii statului ungarŭ nu păşescŭ în serviciulŭ esternelorŭ, ba 'i se întêmplă, că trebue sĕ caute astfelŭ de indivīdī, dér a-i afla nu este lucru uşorŭ. In ce privesce funcţiunile mai înalte, acestea se potŭ ocupa numai prin avansarea funcţionarilorŭ inferiorī şi nicī nu se póte închipui, cum s'ar întêmpla, décă unŭ practicantŭ maghiarŭ dela consulatŭ, numai fiindcă e maghiarŭ, ar fi avansatŭ la gradulŭ de primŭ-consulŭ cu desconsiderarea altorŭ funcţionarī mai vechī. Repetă Kalnoky, că elŭ numai bucura s'ar puté, décă 'i s'ar face cu putinţă de-a aplica în serviciulŭ esternelorŭ câtŭ mai mulţī Maghiarī şi declară, că în timpurile din urmă lucrurile s'au îmbunĕtăţitŭ în privinţa acésta.

Contele Antoniu Sechen: membrulŭ comisiunei Emich a procedatŭ dintr'unŭ punctŭ principiarŭ cu totulŭ falsŭ. Ministrulŭ de esterne are numai o datorinţă: datorinţa de a numi în posturile de lipsă funcţionarī chiămaţī pentru acele posturī. De repeţite-orī s'a întêmplatŭ, că cele mai înalte posturī au fostŭ mai cu sémă în mâna Maghiarilorŭ. Astfelŭ pentru esemplu în acelaşī timpŭ ambasadorŭ în Londra şi mai târdiu în Parisŭ a fostŭ contele Zichy, ambasadorŭ în Roma contele Eszterházy; contele Apponyi a fostŭ ambasadorŭ în Londra şi după aceea în Parisŭ, ér contele Zichy a fostŭ ambasadorŭ în Petersburg, fără sĕ-i fi venitŭ cuiva în minte a se plânge pentru aplicarea continuă a Maghiarilorŭ în astfelŭ de funcţiunī înalte. Ministrulŭ trebue sĕ aibă dreptulŭ neţĕrmuritŭ, de a numi în fiă-care postŭ persónele cele mai apte, fără considerare la naţionalitate.

Contele Albert Apponyi: nu póte împărtăşi întru tóte vederile ante-vorbitorului; nu trebue sĕ se uite, că monarchia nóstră stă din două state cu dreptur̄ī egale, că acestea nu constitue unŭ corpŭ pe deplinŭ omogenŭ şi că dualismulŭ nu póte fi nebăgatŭ în sémă nicī într'unŭ ramŭ alŭ vieţei de statŭ. Oratorulŭ aprobă moţiunea lui Emich şi cu satisfacţiune luà la cunoscinţă declaraţiunea ministrului, că se va nisui pe câtŭ se póte de a mulţămi aşteptările Maghiarilorŭ în acéstă privinţă.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

(6)

Cerşitórea dela Ponts des Arts.

Novelă de Vilhelm Hauff; trad. de *Cornel Scurtu.*

11.

Când baronulŭ târdiu nóptea, însoţì pe óspele în odaia sa, acesta nu se putù reţiné de a nu-lŭ felicita pentru alegerea sa. „In adevĕrŭ, Franz!" dise elŭ, strângêndu-i mâna cu înfocare, „numai o astfelŭ de femeiă ţi-a lipstitŭ, ai fostŭ totŭ unŭ omŭ norocosŭ, dér nicī nu visaiu vre-odată, că tu cu maximele tale curióse sĕ te căsĕtorescī cu o copilă atâtŭ de frumósă şi de plăcută."

„Da, da, suntŭ mulţămitŭ", rĕspunse baronulŭ cu unŭ tonŭ sĕcŭ, făcêndŭ flacăra luminărei sale mai mare; „nu poţī sĕ le ai tóte, cu ideia acésta trebue sĕ te obicīnuescī în lumea acésta neperfectă".

„Omule, nu vréu sĕ credŭ, că eştī nerecunoscĕtorŭ faţă de atâta frumseţe. Amŭ vĕdutŭ multe femei, dér n'amŭ întêlnitŭ o femeiă de o frumseţe atâtŭ de perfectă. Nu crede cineva, că cetesce pe fruntea ei nisce visurī plăcute? Şi talia acésta gingaşă şi sveltă. Nu sciu sĕ admirŭ mai tare tactulŭ şi judecata ei corectă, séu spiritulŭ ei bine cultivatŭ".

„Eştī cu totulŭ fărmecatŭ," dise Faldner suridêndŭ, „dér ţincă de multă vreme ai cetitŭ multe şi ai pusŭ puţinŭ preţŭ pe lucrurile practice; eu diceamŭ totŭ-déuna — cu femeile e altceva," continuà elŭ oftândŭ, — „crede'mī, în economiă e mai bună una, care'şī pricepe bine chiămarea ei, decâtŭ una, aşa numită cu spiritulŭ cultivatŭ. Nópte bună; fi veselŭ, că escī încă liberŭ — nu alege prea în grabă."

Fröben se uità după dênsulŭ cam supĕratŭ, după ce acesta părăsì camera. „Aşa credŭ, că omulŭ acesta nicī acum nu e mulţămitŭ cu sórtea sa; a alesŭ unŭ ângerŭ şi acum prin pretensiunile sale ridicule îşī face din casa sa unŭ iadŭ. Sĕrmana femeiă!"

Nu-i trecuse cu vederea, cu ce temere sĕ uita ea la dênsulŭ, orī de câte orī făcea séu dicea ceva, de câte-orī elŭ îi arunca câte-o privire încruntată, când ea, după părerea lui, comitea vre-o greşélă, de câte-orī făcea elŭ semnŭ cu mâna, séu îşī muşca buzele, când credea, că nu-lŭ vede óspele. Şi cu ce răbdare ângeréscă suferea ea tóte acestea!

Făcuse asupra lui o impresiune adâncă şi minunată. Pĕrulŭ ei blondŭ şi bogatŭ, ce-i cădea pe frunte, póte ar fi făcutŭ pe cineva sĕ crédă, că va vedé ochī albastrī, obrazī roşiī, séu póte şi unŭ nasŭ finŭ, carī împodobescŭ mai multŭ pe blondinele, decâtŭ pe brunetele. Dér nimicŭ din tóte acestea. Sub genele ei blonde se odihneau, ca şi lumina lunei în dosulŭ norilorŭ subţirī, nisce ochī bruneţī alŭ cărorŭ focŭ nu surprindea pe cineva prin marea lorŭ vioiciune, ci mai multŭ prin ceva, ce arăta o melancoliă adâncă, aşa încâtŭ Fröben rarŭ vĕduse aşa ceva la femeile frumóse, şi de aceea îi plăcea atâtŭ de tare. Nasulŭ ei se apropia încâtva de nasulŭ grecescŭ, obrajiī ei erau de obiceiu palidī, coloraţī puţinŭ de o umbră usóră purpuriă, şi singurele, carī înfloriau în faţa ei, erau în locŭ de obrazī purpuriī, buzele carī fără se voescī îţī aduceau aminte cireşele roşiī.

„Şi figura acésta graţiósă", continuà Fröben în gândulŭ sĕu, „atâtŭ de delicată, atâtŭ de înaltă, şi când merge prin odaiă, parecá plutesce! Plutesce? Pare că n'aşī fi vĕdutŭ, că are multe de purtatŭ cu sine, că buzele ei, adesea închidŭ multe cuvinte de măhnire, că ochii aceştia aşteptă numai singurătatea, pentru ca sĕ plângă din causa brutalului ei bărbatŭ! Nu, nu, este peste putinţă!" continuà elŭ după o óre-care gândire. „Nu l'a pututŭ lua în căsĕtoriă din iubire. Lumea, ce zace în dosulŭ acestorŭ ochī, e prea mare pentru mintea lui Faldner, inima femeei sale e prea gingaşă pentru apăsarea brutală a tiranului ei. O compătimescŭ!"

Dicêndŭ vorbele acestea, se apropiase de garderoba, unde puseră servitorii bagajulŭ sĕu de călĕtoriă. Elŭ îlŭ deschise şi prima sa privire cădù asupra cunoscutului tablou împăturatŭ sulŭ şi se înroşì. „Nu ţī-am fostŭ în séra acésta necredinciosŭ?" întrebà elŭ. „Nu s'a strecuratŭ unŭ altŭ chipŭ în inima mea? Da, şi nu m'am surprinsŭ pe mine însu-mī în reflexiunī asupra femeei amicului meu, carī nu se cuvinŭ din partea mea, carī în orī ce casŭ nu-i potŭ folosi?" Elŭ desfăşură tabloulŭ iubitei şi

SCIRILE ḌILEI.

— 6 (18) Noemvre.

Congresulŭ bisericei gr. or. din Bucovina. Cetimŭ în „Gazeta Bucovinei“. Mai mulţĭ deputaţĭ congresualĭ, voindŭ sĕ aibă copii de pe protocolulŭ primei şedinţe congresuale, au primitŭ dela Eminenţa Sa metropolitulŭ Silvestru rĕspunsulŭ, că protocolulŭ se află în mânile contelui Pace, care l'a cerutŭ pe unŭ timpŭ scurtŭ, şi care nicĭ acum, după repeţite recercărĭ din partea presidiului congresualŭ, nu l'a mai înapoiatŭ şi-lŭ reţine la sine sub diferite pretexte. Din causa acésta între deputaţii congresualĭ domnesce o viuă agitaţiă şi unii vorŭ sĕ adreseze Majestăţii Sale Impĕratului o representaţiune cu rugarea, de a schimba persóna comisarului pentru congresŭ, şi cei mai mulţĭ suntŭ hotărîţĭ a nu mai lua parte la nicĭ o şedinţă congresuală, câtă vreme d-lŭ conte de Pace va figura ca comisarŭ imperialŭ.

***

Conductŭ cu torţe. Ni-se scrie: „Noului vice-comite Kapocsányi dela Făgăraşŭ i-s'a făcutŭ Vinerea trecută unŭ conductŭ cu torţe din partea ţehului cismarilorŭ din Făgăraşŭ. După conductŭ a urmatŭ o beţiă straşnică, aşa că a doua ḍi d-lŭ vice-şpanŭ n'a mai pututŭ merge la birou. De trei-orĭ a trimisŭ fişpanulŭ după elŭ, dér înzadarŭ, căcĭ „dómna casei“ i-a huiduitŭ pe servitorĭ ḍicêndŭ, că domnulŭ dórme şi nu-i este ertatŭ nicĭ fişpanului sĕ între în casă. Ii va fi căḍutŭ cam greu fişpanului treaba acésta, dér décă prin volniciă i-a plăcutŭ sĕ împedece alegerea unui vice-şpanŭ românŭ pentru a-şĭ pune cu forţa unŭ vice-şpanŭ de calibrulŭ sĕu, acum rabde“.

***

Alegere de notarŭ. In Ofenbaia s'a întêmplatŭ de curêndŭ alegere de notarŭ. Foile unguresci spunŭ, că a fostŭ alesŭ subnotarulŭ de până acum George Rusu, cu 84 de voturĭ contra 12. Resultatulŭ acestei alegerĭ e salutatŭ cu bucuriă din partea foilorŭ unguresci, carĭ îlŭ presentă pe noulŭ notarŭ ca pe „o individualitate cu bune sentimente unguresci, care ţine cu Ungurii şi vorbesce ungouresce nu numai când e nevoiă, ci tot-déuna.“ — Décă acésta este adevĕratŭ, întrebămŭ, cum a pututŭ fi elŭ *alesŭ* cu 84 de voturĭ contra 12 într'unŭ cercŭ românescŭ ca acesta? Aşa-şĭ sciu apĕra Românii nostri apusenĭ interesele lorŭ?....

***

Regina României şi pĕrulŭ femeescŭ. După cumŭ scrie ḍiarulŭ „Gaulois“ din Paris, contesa da Villermont a trimisŭ reginei Elisabeta a României ultimulŭ volumŭ din scrisórea sa: Istoria coafurei femeiescĭ. Regina Elisabeta rĕspunse dreptŭ semnŭ de mulţămită următórele: „Dómnă! — Te felicitŭ pentru ideia norocósă de a tracta în modŭ istoricŭ şi criticŭ despre coafură. Cartea d-tale îmĭ este cu atâtŭ mai simpatică, de óre-ce eu mĕ ţinŭ de aceea şcólă vechiă, după care femeile măritate 'şĭ învĕlescŭ capulŭ, în locŭ de a şi-lŭ împodobi cu pĕrŭ strĕinŭ.“

***

Promovatŭ. D-lŭ *Georgiu Vlasa*, cooperatorŭ castrensŭ c. şi r. de cl. II, domiciliatŭ de presentŭ în Viena şi aparţinĕtorŭ archidiecesei gr. cat. de Alba-Iulia, a fostŭ înaintatŭ ḍilele acestea la rangulŭ de cl. I. — Ii dorimŭ succese şi mai departe!

***

Fişpanŭ nou pentru comitatulŭ Torontalului a fostŭ numitŭ prin rescriptulŭ Maj. Sale din 8 Noemvre n. *Rónay* Jenő de Zombor, consilierŭ reg. şi fostŭ vice-şpanŭ sub predecesorulŭ sĕu rĕposatŭ Hertelendy Jozsef.

***

Esposiţia naţională din Palermo, s'a deschisŭ în 15 Noemvre a. c. în presenţa familiei regescĭ, a preşedintelui senatului, şi alŭ camerei şi a autorităţilorŭ civile şi militare. Familia regéscă a fostŭ primită cu mare însufleţire.

Duşmănii între fraţĭ.

Certele triste, ce de unŭ şirŭ de anĭ încóce au isbucnitŭ între fruntaşii cărturarĭ românĭ dela Aradŭ, se părea unŭ momentŭ, că s'ar fi potolitŭ. Vedemŭ însĕ cu adêncă părere de rĕu, că foculŭ arde cumplitŭ sub spuză şi că puţinŭ lipsesce, ca sĕ isbucnéscă érăşĭ cu flacără puternică.

Dovadă este uriciósa afacere dintre domnii Teodorŭ Cenotea şi V. Mangra, colegĭ şi ambii profesorĭ la acelaş institutŭ. (A se vedé „Gaz. Trans.“ N-rii 235, 245 şi 246 din a. c.)

D-lŭ Mangra ḍice în rĕspunsulŭ sĕu, că scrisórea d-lui Ceontea este „o notă caracteristică pentru stările din Aradŭ“. Sĕ ne permită însĕ a-i spune, că şi rĕspunsulŭ d-sale ni-se pare a fi o notă caracteristică, nu atâtŭ pentru „stările din Aradŭ“, ci mai multŭ pentru gradulŭ de duşmăniă dintre d-sa şi d-lŭ Ceontea.

Nu ne vomŭ ocupa aicĭ de imputările, ce şi le facŭ reciprocŭ numiţii domnĭ colegĭ, dér fiindŭ vorba, în ambele casurĭ, de-o atitudine órecare umilitóre faţă cu contrarii noştri politicĭ şi naţionalĭ, întrebămŭ: óre décă aceştĭ doi bărbaţĭ inteligenţĭ, cu-o chiămare atâtŭ de înaltă pentru înaintarea şi cultura némului nostru, ar fi mai sincerĭ şi mai drepţĭ unulŭ faţă cu altulŭ, décă s'ar disputa şi s'ar critica cu mai multă bunăvoinţă, ţinêndŭ sémă fiă-care şi de ceea ce a făcutŭ şi a lucratŭ colegulŭ sĕu bine şi cum se cade, décă c'unŭ cuvêntŭ n'ar trăì în acea duşmăniă, care nasce patimele rele, — nu s'arŭ simţì ei multŭ mai tarĭ, decâtŭ sĕ aibă nevoiă de a face curte într'unŭ modŭ séu altulŭ străinilorŭ?

Şi ce însemnéză aceste suspiţionărĭ şi împunseturĭ reciproce din partea unorŭ bărbaţĭ, carĭ se întêlnescŭ ḍilnicŭ, şi sunt chiămaţĭ a lucra împreună în bună înţelegere?

Cérta acésta pătimaşă are trista însemnătate, că constată esintenţa unei duşmănii între fruntaşĭ românĭ cărturarĭ dela Aradŭ, din care potŭ profita numai străinii şi care, décă nu se va curma, póte avé urmărĭ rele pentru causa Românilorŭ de acolo.

Şi cum se va puté curma acéstă duşmăniă pe câtă vreme fiă-care vede la celalaltŭ numai ce e reu, nu şi ce e bunŭ?

Şi într'adevĕrŭ impresiunea ce amŭ primit'o atâtŭ din scrisórea d-lui Ceontea, câtŭ şi din rĕspunsulŭ d-lui Mangra este, că nu ne dau nicĭ o speranţă, că divergenţele dintre dênşii s'ar puté aplana pe cale pacĭnică.

Acésta este adevĕrata şi trista notă caracteristică a afacerei Ceontea-Mangra.

Cumcă aşa nu mai póte merge multŭ timpŭ e clarŭ. Este timpulŭ supremŭ, ca Românii din Aradŭ sĕ-şĭ dea sémă de aceste duşmănii şi sĕ chieme la ordine pe cei ce mergŭ prea departe în patima lorŭ, fâra deosebire şi fără cea mai mică părtinire!

Starea învĕţământului în Munţii Apusenĭ.

I.

Abrudŭ, 9 Noemvre n. 1891.

Onorată Redacţiune! Adĭ s'a ţinutŭ aicĭ în locŭ sinodulŭ tractualŭ de tómnă a eparchiei gr. cat. a Roşiei de munte. Aflu de interesŭ a vĕ comunica decurgerea acestui sinodŭ şi in legătură cu elŭ unele stărĭ de lucrurĭ bisericescĭ şi şcolastice din acestŭ tractŭ.

La sinodŭ *au fostŭ convocaţĭ şi mirenĭ* câte doi delegaţĭ din fiă-care parochiă, aşa că sinodulŭ mai corectŭ se póte numi congresŭ. S'au şi presentatŭ cu puţină esceptiune mai toţĭ cei chiămaţĭ, clericĭ şi laicĭ.

Ideia de a convoca la sinóde şi laicĭ mi-se pare de totŭ potrivită, deórece biserica şi şcóla nu este numai a clerului, ci ele suntŭ ale poporului, pentru binele moralŭ şi materialŭ alŭ poporului, prin urmare şi poporului i-se cuvine a fi representatŭ prin membri aleşĭ din sînulŭ sĕu la aceste sinóde de interesŭ comunŭ. Décă numai totŭ preoţii vorŭ conveni şi laicii nicĭ-când, nu vomŭ avé pentru ce sĕ ne mirămŭ, că aceştĭ din urmă dela unŭ timpŭ devinŭ cu totulŭ pasivŭ şi apaticĭ faţă cu causele bisericescĭ şi şcolastice, fiind-că şi décă arŭ voi sĕ se intereseze, nu li-se dă posibilitatea a-se ocupa cu ele. Convenindŭ însĕ clericĭ şi mirenĭ, e urmare firéscă, că unii pe alţii se vorŭ îndemna, capacita şi se va inteţi o nobilă emulaţiune în conlucrare spre înflorirea bisericilorŭ şi a şcólelorŭ. Mai adauge, că vorŭ convenì bărbaţii cei mai cu influinţă de prin tóte parochiile, şi cu câtŭ va fi mai mare diferenţa în privinţa cualificaţiunei şi a posiţiei sociale, cu atâtŭ mai tare se va deştepta zelulŭ atâtŭ în unii câtŭ şi în alţii. Aşa la sinodulŭ presentŭ am vĕḍutŭ bărbaţĭ distinşĭ, ca Dr. Caianŭ din Roşia şi alţii, şi érăşĭ bărbaţĭ fără carte de prin Muşca Lupşa, Sohodolŭ şi alte parochii, carĭ vĕḍêndu-se şi ei luaţĭ în considerare în afacerile nóstre bisericescĭ scolastice şi puşĭ alăturea cu cei cu carte, sigurŭ nu au pututŭ duce cu sine în mijloculŭ celorlalţĭ confraţĭ, decâtŭ îndestulire şi entusiasmŭ.

Şedinţa sinodală a fostŭ deschisă din partea protopopului printr'o vorbire tare acomodată, în care şĭ-a esprimatŭ bucuria şi complăcerea, că peste totŭ, în tractŭ se află bisericĭ frumóse şi bine îngrijite; dér şĭ-a esprimatŭ durerea, că cu atâtŭ este mai neglésă instrucţiunea poporală.

Apostrofarea acésta a protopopului îşĭ are întru adevĕrŭ causa sa justă. Pentru-că *din şese-spre-ḍece parochii gr. cat., se află şcóle numai în şepte*, anume: în Abrudŭ, Bistra, Buciumşésa, Câmpenĭ, Lupşa, Muşca şi Roşia; ér în Certegea, Cărpinişŭ, Feneşŭ, Ofenbaia, Cerna, Pĕtrângenĭ, Sohodolŭ, Ponorelŭ, nu se află şcólă gr. cat. de locŭ, ér în unele din ele *şi cele gr. or. esistă numai după nume.*

In Zlatna, reşedinţa actuală a protopopului, încă nu este şcólă gr. cat.; este însĕ salarŭ învĕţătorescŭ dela erarŭ, pare-mi-se 150 fl. v. a., *carele îlŭ trage protopopulŭ şi apoi de instrucţiune se îngrigesce cum póte.* Cifrele sĕ vorbéscă şi mai clarŭ:

D-lŭ protopopŭ în vorbirea sa de deschidere ni-a comunicatŭ, că în tractŭ s'au aflat în anulŭ trecut 1553 de pruncĭ obligaţĭ a frecuenta şcóla; ér din aceştia

---

rĕmase uimitŭ. Ca şi o ideiă, ce până acum dormitase în interiorulŭ sĕu şi se încurcase în visărĭ, se deşteptà dintr'odată în dênsulŭ ideia, că dómna de Faldner sémĕnă minunatŭ cu tabloulŭ acesta. Ce e dreptŭ pĕrulŭ ei, ochii şi fruntea difereau cu totulŭ de acelea ale tabloului, dér elŭ credea, că află o asĕmĕnare surprindĕtóre în nasulŭ, gura şi bărbia ei, ba chiar şi în ţinuta gâtului ei gingaşŭ. „Şi vocea acésta!“ esclamà elŭ. „Ore nu-mĭ suna acéstă voce încă dela începutŭ ca ceva cunoscutŭ? Ce sĕ fiă óre? Ar fi posibilŭ, ca soţia amicului meu sĕ fiă acea fată, pe care am vĕḍut'o numai odată, şi atuncĭ numai pe jumĕtate şi de atuncĭ o iubescŭ cu focŭ şi o cautŭ înzadarŭ? Figura acésta — da, şi ea era înaltă, şi când i-am pusŭ mantaua pe umerĭ, când zăcea la inima mea, simţii o taliă fină şi sveltă. Şi óre nu întâmpinai astă séră adesé-orĭ ochii ei, carĭ erau aţintiţĭ asupra mea în modŭ esaminătorŭ? Ore sĕ mĕ fi recunoscutŭ şi ea pe mine? Totuşĭ — nebunulŭ de mine! Cum a pututŭ Faldner cu bănuiala sa, cu principiile sale severe asupra nobilimei şi a unei reputaţiunĭ nepătate, sĕ ia în căsĕtoriă o — cerşitóre necunoscută?“

Privì din nou cu deamĕruntulŭ tabloulŭ, aci credea, că în momentulŭ acesta e sigurŭ, aci érăşĭ se îndoia. Elŭ se tânguia asupra memoriei sale necredincióse; óre nu se amestesase acestŭ tablou cu amintirile sale de mai înainte, că elŭ nu-şĭ mai închipuia altmintrelea pe necunoscuta, decâtŭ ca în tabloulŭ acesta? Şi acum, când elŭ a găsitŭ o nouă şi eclatantă asĕmĕnare, nu se afla óre înaintea unui labirintŭ de îndoielĭ? Elŭ aruncà tabloulŭ la o parte şi-şĭ ascunse capulŭ sĕu înferbêntatŭ în perinile patului sĕu. Doria sĕ aibă unŭ somnŭ adêncŭ, pentru ca sĕ scape de acéstă îndoiélă; ca sĕ se ivéscă în visurile sale adevĕratulŭ tablou cu o putere biruitóre.

12.

In diminéţa următóre, când Frŏben intrà în salonŭ, unde avea sĕ dejuneze, neobositulŭ sĕu prietinŭ plecase deja călare, pentru ca sĕ inspecţioneze unŭ traseu dela hotarele moşiei sale. Servitorulŭ, care îi anunţà acéstă scire, adause cu o înfăţişare importantă, că stăpânulŭ sĕu nu va venì până la prânḍŭ, fiind-că mai are sĕ inspecţioneze încă noua sa móră cu vaporŭ, câteva tăieturĭ în pădure, o grădină şi încă alte multe lucrărĭ.

„Dér dómna?“ întrebà óspele.

— „Inainte cu o óră a fostŭ în grădină, ca sĕ culégă bobŭ, şi îndată va venì aicĭ la dejunŭ.“

Frŏben începù a se preumbla prin sală şi esamina în gândulŭ sĕu cele petrecute în séra trecută. Cum i-se înfăţişară tablourile la lumina ḍilei şi cum i-se înfăţişară la lumina lampelorŭ de séra! Şi cu gândurile încâlcite de séra i-se întêmplà totŭ astfelŭ; elŭ surise cugetându-se la sine însuşĭ, la îndoiéla, ce o stîrnise viua sa fantasiă. „Baronulŭ“, ḍise elŭ în sine, „în fine totŭ e unŭ omŭ bunŭ; ce e dreptŭ, elŭ are multe însuşirĭ particulare, multă bruscheţă, dér acestea zacŭ mai multŭ în esteriorulŭ sĕu. Cine petrece însĕ mai multŭ timpŭ cu elŭ, se obicĭnuesce cu acestea. Şi Iosefina? — Ce iute póte judeca omulŭ câte-odată! De câte-orĭ nu credeamŭ, că cetescŭ în ochii unei femei o măhnire mişcătóre, o adêncă suferinţă sufletéscă şi resignaţiune! M'amŭ lăsatŭ sĕ mĕ conducă diavolulŭ, pentru ca sĕ o mângâi şi sĕ-i alungŭ tristeţa, dér în sfîrşitŭ mĕ pomeneamŭ, că totŭ farmeculŭ se afla numai în fantasia mea; atuncĭ, privindu-o mai de aprópe, mĕ convingeamŭ, că era o femeiă ca tóte femeile, care cu ochii sĕi agerĭ, în carĭ vedeamŭ duioşiă, numĕra găurile dela ciorapulŭ, ce-'lŭ împletia, séu în dosulŭ frunţii ei înorate de măhnire, se gândia, ce sĕ comande sĕ i se gătéscă de cină.“ Elŭ urmăria aceste idei, pentru ca însuşĭ pe sine sĕ se pedepséscă cu ironiă şi sĕ alunge sentimentulŭ delicatŭ de aséră, care astăḍĭ i-se părea o nebuniă. Cufundatŭ în gândirĭ, se apropiase de oglindă şi cetise cărţile de visită, ce erau acolo. Atuncĭ îi venì în mânĭ unŭ biletŭ, care anunţa logodirea lui Faldner. Elŭ cetì cuvintele următóre: „Baronulŭ F. de Faldner cu mirésa sa Iosefa de Tannensee.“

„De Tannensee?“ Ca unŭ fulgerŭ îi luminà numele acesta asĕmênarea întunecată, ce o aflase între soţia amicului sĕu şi între scumpulŭ sĕu tablou. „Cum? sĕ fiă óre fiica acelei Laure, pe care o

au frecuentatŭ şcóla *numai 480*, ḑi patru sute optŭ-ḑecĭ, şi *1073 au rĕmasŭ fără nicĭ o instrucţiune*. Şi apoi şi cei ce au frecuentatŭ şcóla, ce progresŭ vorŭ fi făcutŭ, — vai de elŭ! Şi étă pentru ce: precum sunt informatŭ, cu proxima visitaţiune şcolastică, făcută de către D lŭ protopopŭ prin mijloculŭ lui Octomvre a anului curentŭ, nicăirĭ afară de Abrudŭ, nu a aflatŭ ordine. Aşa în *Buciumşesa*, deşi cursulŭ scolasticŭ se începuse, docentele era dusŭ de acasă, şcóla era gólă; în *Roşia* numai cu o ḑi mai 'nainte sosise învĕţătorulŭ nou denumitŭ şi chiar se făceau inscrierile; erau inscrişĭ abia vre-o şése-spre-ḑece elevĭ; în *Câmpenĭ*, când a sositŭ protopopulŭ pe la 3 óre p. m. a aflatŭ şcóla gólă, ér învĕţătorulŭ era dusŭ în poveştĭ la o persónă vecină; înscrişĭ în matriculă erau 5 prunci. In *Bistra*, ce e drept, a sositŭ pe înserate, dér vre-unŭ numĕrŭ însĕmnatŭ de prunci nu era inscrisŭ nicĭ aicĭ. In *Muşca* cursulŭ şcolasticŭ nu era începutŭ, şi i-s'a spusŭ, că acolo cursulŭ ţine cam 4 lunĭ.

Sĕ nu créḑă cineva, că aceste efecte dureróse ar proveni din negligenţa crasă a părinţilorŭ; nicĭ decâtŭ, ci *din prea puţinulŭ zelŭ alŭ factorilorŭ chiămaţĭ în primulŭ locŭ a aduce în ordine aceste afacerĭ.* Spre esemplu: înainte de anulŭ 1885 chiar aşa era starea învĕţământului în Câmpenĭ, precum este aḑĭ. Atuncĭ s'a întêmplatŭ sĕ fiă pensionatŭ fostulŭ învĕţătorŭ şi în loculŭ lui a fostŭ denumitŭ ca învĕţătorŭ unŭ preotŭ tînĕrŭ, absolventŭ alŭ facultăţii teologice din Pesta. Sórtea l'a lovitŭ pe acesta cu docentura din Câmpenĭ, nu pentru-că ar fi avutŭ cualificaţiune defectuósă, deórece pe lângă cursulŭ teologicŭ, ascultase la facultatea de filosofiă şi era pregătitŭ pentru cariera profesorală, ci pentru-că în contra consiliului mai marilorŭ sĕi, de a nu se căsĕtori séu celŭ puţinŭ a-şĭ amâna căsĕtoria, s'a cununatŭ cu o fată sĕracă de preotŭ. Spre espiarea pĕcatelorŭ (!!), a fostŭ trimisŭ dascălŭ în Câmpenĭ; dér elŭ aşa şi-a împlinitŭ chiămarea aicĭ, încâtŭ nu numai pruncii Câmpănarilorŭ de ambe confesiunile îlŭ grămădiau, ci chiar şi de prin Vidra şi Certegea, aşa că nu mai încăpeau în şcólă. La unŭ anŭ după acestea, amintitulŭ preotŭ-învĕţătorŭ a fostŭ promovatŭ ca parochŭ în una din cele mai bune parochii din părţile acestea, dovedindŭ prin acésta Veneratulŭ Ordinariatŭ, că precum scie sĕ fiă justŭ, când pedepsesce, astfelŭ şi graţiosŭ când remunerézá. In loculŭ lui a fostŭ denumitŭ altŭ preotŭ-învĕţătorŭ, carele cu timpulŭ éráşĭ a fostŭ promovatŭ şi acum se află alŭ treilea preotŭ-învĕţătorŭ,— dér avêntulŭ instrucţiunei de atuncĭ totŭ a scăritŭ şi aḑĭ se află în trista stare susŭ descrisă. E de însemnatŭ, că se denumesce aicĭ preotŭ ca învĕţătorŭ spre a fi de ajutorŭ parochului localŭ, carele şi-a perdutŭ facultatea auḑului.

Aşa-déră nu indiferentismulŭ poporului, ci defectulŭ de zelŭ este causa decăderei instrucţiunei poporalĭ.

Trecerea bisericei grecescĭ din Braşovŭ

sub jurisdicţiunea episcopiei sêrbescĭ din Pesta şi întrebarea ce a făcut'o ḑiarulŭ nostru cu privire la acéstă trecere într'unulŭ din N-rii lunei trecute, dă prilejŭ fóiei sêrbescĭ din Zagrabia „*Srbobran*“ a scrie între altele: „Grecii ca sĕ fiă sigurĭ de comunitatea lorŭ bisericéscă, înainte cu vre-o câteva sĕptĕmânĭ au abḑis de superioritatea jurisdicţiunei metropoliei române asupra comunităţii lorŭ bisericescĭ şi au rugatŭ pe episcopulŭ ortodoxŭ-sêrbescŭ Arsenie Stojkovic în St.-Andreiu, ca episcopia sêrbéscă sĕ-i priméscă sub jurisdicţiunea ei, la ceea-ce Arsenie s'a şi învoitŭ. Când au aflatŭ acésta Românii, le-au părutŭ lucru nedreptŭ şi în ḑiarulŭ „Gazeta Transilvaniei“ întrébă: Cu a cui învoire şi cu ce dreptŭ trece comunitatea bisericéscă grecéscă sub jurisdicţiunea sêrbéscă? La acésta Sêrbii ar puté sĕ întrebe: Cu ce dreptŭ şi cu a cui învoire trecură Românii din Mehala, din Satŭ-Chinezŭ şi din Fabriculŭ-Timişórei sub jurisdicţiunea românéscă şi au părăsit'o pe cea sêrbéscă.“

Confraţii noştri dela „Srbobran“ nu facŭ o asĕmĕnare potrivită şi justă, căcĭ alta este cestiunea despărţirei ierarchice a Românilorŭ de către Sêrbĭ în Banatŭ, unde Românii suntŭ compacţĭ şi unde suntŭ episcopii române, şi cu totulŭ alta este cestiunea, décă o fórte mică comunitate bisericéscă ortodoxă cu totulŭ isolată şi care după pretinsa ei naţionalitate (grecéscă) nu aparţine nicĭ unei bisericĭ naţionale, — se cuvine sĕ fiă scósă de sub jurisdicţiunea metropoliei ortodoxe, pe a cărei teritorŭ se află şi sub care a statŭ de unŭ vécŭ şi mai bine. Ar mai merge cum ar mai merge, décă acéstă comunitate ar fi sêrbéscă, dér şi atuncĭ s'ar puté cu greu cuprinde, ca sĕ fiă administrată dela Pesta, când se află Metropoliă ortodoxă în Sibiiu. Ce ar ḑice „Srbobran“, décă de pildă noi amŭ pretinde, ca cele 1—2 comune românescĭ, ce se află în Slavonia, sĕ fiă supuse jurisdicţiunei metropoliei dela Sibiiu. Si totuşĭ acésta ar păré lucru multŭ mai îndreptăţitŭ, decâtŭ trecerea comunităţii bisericescĭ grecescĭ din Braşovŭ sub jurisdicţiunea episcopului sêrbescŭ din Pesta.

Reuniunea şcolară germană din Berlinŭ.

Reuniunea şcolară germană din Berlinŭ (Schulverein), după cum spune revista ei „Mittheilungen“, de unŭ timpŭ încóce regresézá. „Regresulŭ acesta — scrie numita revistă — 'şĭ are isvorulŭ în diferite cause: In fórte multe locurĭ se creḑuse, că prin apropiarea guvernului de Germanĭ se va fi delăturatŭ lipsa conaţionalilorŭ germanĭ din Austria, de pe teritorul de limbă ce formézá o insulă între alte elemente, că mai cu sémă în Boemia prin pactulŭ încercatŭ devine de prisosŭ spriginirea comunelorŭ germane ameninţate şi că acolo, unde Germanii mai au încă lipsă de unŭ spriginŭ, numai reuniunea şcolară din Viena îi va puté ajuta. Pentru a aduce reuniunea scolară la înălţimea de mai înainte, trebue a câştiga oratorĭ ambulanţĭ şi sĕ-i trimită în tóte oraşele, unde a esistatŭ vre-odată o grupă locală, séu unde se vorŭ puté găsi pentru acésta numĕrulŭ necesarŭ de membri.

In anulŭ 1890, a avutŭ numai presidiulŭ centralu unŭ venitŭ de 30,299 mărcĭ şi afară de aceea o avere cam de 16,300 de mărcĭ. Pentru ajutóre s'au încuviinţatŭ şi s'au plătitŭ 14,387 mărcĭ; s'au trimisŭ ajutóre în Ungaria, Transilvania şi Croaţia 3,734 mărcĭ, în Cisleitania 8,862 mărcĭ, în alte ţerĭ europene 1,395 mărcĭ şi în ţerile transmarine 600 mărcĭ.

Pentru stipendii s'au încuviinţatŭ 3,860 mărcĭ, pentru bibliotecĭ 3,049 mărcĭ. Afară de aceea şi singuraticele filiale şi grupe locale au mai trimisŭ ajutóre în valóre de 54,000 mărcĭ. Numai în Boemia d. e. s'au trimisŭ 17,000 de mărcĭ, la Galiţia 3,700 mărcĭ, în Ardeal 11,700 mărcĭ, în Tirolŭ 6,200 mărcĭ, la Sofia în Bulgaria 1,900 mărcĭ, la Samoa 2 900 mărcĭ etc. etc.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Alba-Iulia, 15 Noemvre 1891.

Cu ocasiunea petrecerei împreunate cu producţiune de diletanţĭ, ce s'a arangiatŭ la 27 Septemvre c. în favorulŭ bibliotecei şcólei gr. cat. din Alba-Iulia (Maierii-Lipovenĭ), au incursŭ peste totŭ 71 fl. 55 cr., din carĭ subtragêndu-se spesele de 64 fl 59 cr. resultă unŭ venitŭ curatŭ de 6 fl. 96 cr.

Au suprasolvitŭ d-nii: Alesandru Velicanŭ adv. 1 fl., Doroteiu Cimbulea asesorŭ orf. în pensiune 1 fl., Nicolau Munteanu amploiatŭ 1 fl.. Albert Vincze măcelariu 50 cr., toţĭ din Alba-Iulia. Ofertŭ amŭ primitŭ dela M. O. D. Georgiu Totoianu, parochŭ şi prot. on. în Chişfalĕu 1 fl.

Subscrişii, în numele comitetului, esprimămŭ acestorŭ domnĭ sincera nóstră mulţămită.

Ioanŭ Botta, casarŭ. **Basiliu Ilişiu**, învĕţătorŭ.

Cununiă. D lŭ *Simionŭ Marcu* şi d-ra *Emilia Roşca* se vorŭ cununa Dumine că în 22 Nov.n. c. în biserica gr. cat. din Alba-Iulia. — Sĕ fiă în césŭ cu norocŭ!

DIVERSE.

Banditţii în Turcia. Ḑiarulŭ „Salpings“ (Trompeta) din Lariza anunţă, că nisce bandiţĭ au răpitŭ deunăḑi pe fiica unui grec bogatŭ şi cerură pentru rĕscumpĕrarea ei 5000 de lire otomane. Banda compusă din 24 de tâlharĭ, era comandată de căpitanul Karanastasie. Tatăl victimei nu fù în stare sĕ plătéscă decât 1000 de lire, dér bandiţii refusară sĕ priméscă acéstă sumă şi ameninţară, décă nu vorŭ primi suma cerută vorŭ împuşca pe prisonieră. De atuncĭ a trecutŭ terminulŭ hotărîtŭ, fără ca greculŭ sé fi plătitŭ suma de rĕscumpĕrare. E témă, că bandiţii şi-au împlinitŭ ameninţarea şi că au omorîtŭ pe nenorocita căḑută în mânile lorŭ.

Unŭ escrocŭ ca călugărŭ. Serviciulŭ de siguranţă din Parisŭ caută în momentulŭ de faţă pe unŭ fórte îndemânaticŭ *cavalerŭ de industria*, autorulŭ unui însemnatŭ numĕrŭ de escrocherii (înşelătorii.) Acestŭ individŭ, ḑicea că se numesce Cauby, se presenta îmbrăcat în rasă călugăréscă pe la comercianţĭ mai alesŭ pe la fabricanţii de articule religióse şi făcea cumpĕrărĭ importante; când însĕ cei visitaţĭ se duceau sĕ-şĭ priméscă suma provĕḑută în factură de adresa dată de falsulŭ călugărŭ, aflară că fusese victimele unui escrocŭ. In timpulŭ de mai multe sĕptĕmânĭ, Cauby a locuitŭ şi a fost hrănitŭ de unŭ hotelierŭ din strada Bac-Puis, şi într'o bună diminéţă o luà la sănĕtósa. La biserica din Saint-Thomas-d'Aquin, unde pretindea că-şĭ face slujba în fiă-care ḑi, Cauby este cu desăvêrşire necunoscutŭ.

Deosebire practică „Acum ai unŭ Negru ca servitor?“ — „Da“ — „De ce-lŭ laşĭ sĕ pórte tot-déuna cravată albă?“ — „Pentru ca sĕ sciu unde începe capulŭ sĕu“.

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 17 Noemvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.33	Vênd.	9.37
Argintŭ românescŭ -	„	9.23	„	9.36
Napoleon-d'orĭ - -	„	9.54	„	9.39
Lire turcescĭ - -	„	10.48	„	10.53
Imperialĭ - - - -	„	9.48	„	9.53
Galbinĭ - - - -	„	5.45	„	5.50
Scris. fonc. „Albina“ 6%		—.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	—.—	„	—.—
Ruble rusescĭ - - -	„	109.—	„	110.—
Mărcĭ germane - -	„	57.50	„	58.—

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

---

iubise odinióră bunulŭ meu amicŭ Don Pedro? Décă ar fi aşa, cum s'ar bucura, când îi voiu puté împărtăşi scirĭ despre amanta lui perdută. Óre nu aflase elŭ în acelŭ tablou asĕmĕnarea amăgitóre cu verişóra sa? Óre fiica nu póte sĕ semene mamei sale?“

Elŭ ascunse repede carta, când auḑì că se deschide uşa; se întórse într'acolo — Iosefa intrà înlăuntru. Óre îi şedea mai bine vestmêntulŭ ei de diminéţa, ce învĕluia gingaşa ei figură, séu dóră lumina ḑilei îi era mai favorabilă, ca lumina candelabrelorŭ? Astăḑĭ i-se părù multŭ mai drăgălaşă ca aséră. Buclele ei fâlfâiau despletite pe frunte, aerulŭ próspĕtŭ de diminéţă suflase o colóre fină purpuriă pe obrajii ei, ea-i zîmbì drăgălaşŭ, dându-i bună diminéţa, dér cu tóte acestea ochii ei triştĭ îi dovedeau că plânsese.

13

Ea'lŭ rugà sĕ se pună la mésă. Ii povesti, că Faldner a plecatŭ călare încă în rĕvărsatulŭ zorilorŭ, şi că a lăsat'o pe ea, ca sĕ-i céră scuse; ea descrise diversele afacerĭ, ce avea sĕ le îndeplinéscă elŭ astăḑĭ şi care-lŭ reţiné până la améḑŭ. „Elŭ are o vieţă plină de grijĭ şi nĕcazurĭ“, ḑise ea, „dér credŭ, că afacerîle acestea suntŭ o necesitate“.

— „Şi asta se întêmplă numai în ḑilele acestea?“ întrebà Fröben. „Tocmai acum suntŭ multe de făcutŭ la moşiă?“

„Acésta nu,“ rĕspunse ea, „tóte lucrurile au mersulŭ lorŭ obicĭnuitŭ, aşa e elŭ, de când îlŭ cunoscŭ. E unŭ omŭ neobositŭ în lucrările sale. In primăvéra şi véra acestui anŭ, n'a trecutŭ nicĭ o ḑi, în care sĕ nu fi fostŭ ocupatŭ.“

„Atuncĭ trebue că te vei fi simţitŭ fórte isolată,“ ḑise tinĕrulŭ, „fiindŭ aşa singură la ţéră şi Faldner ḑiua întrégă absentŭ.“

„Singură?“ — rĕspunse ea cu voce tremurătóre şi se plecà într'o parte a mesei, ér Fröben vĕḑù în oglindă, cum 'i se convulsionară buzele de durere. — „Singură! Nu! Dór amintirea cercetézá pe cei isolaţĭ şi —“ continuà ea cercând sĕ zîmbéscă, „creḑĭ, că femeia casei n'are multă grijă şi lucru într'o aşa mare economiă? Acésta nu va sĕ ḑică a fi isolata, nicĭ nu trebue sĕ fiă.“

„Nu *trebue* sĕ fiă? Sĕrmano! — îşĭ gàndi Fröben, inima îţĭ interḑice óre visurile amintirei, carĭ te cercetézá în singurătate, séu dóră asprulŭ meu amicŭ îţĭ interḑice sĕ fii isolată? In tonulŭ cu care rostise acele cuvinte, se esprima ceva ce era în contrastŭ cu surisulŭ ei.

„Şi totuşĭ,“ continuà elŭ, pentru a da sentimentelorŭ sale şi vorbelorŭ ei o altă direcţiune, „şi totuşĭ se pare, că femeile suntŭ dela natură destinate pentru linişte şi singurătate, celŭ puţinŭ la acele popóre, carĭ aveau în genere cei mai plăcuţĭ bărbaţĭ, femeia era mai multŭ ţĕrmurită în odaia ei, aşa era la Romanĭ şi Grecĭ, ba chiar şi în evulŭ mediu.“

„N'aşĭ fi creḑutŭ, că tocmai D-ta sĕ aducĭ aceste esemple,“ rĕspunse Iosefina, pe când ochii ei îlŭ priveau în modŭ esaminătorŭ. „Crede-mĭ, Fröben, fiă-care femeiă, chiar şi cea mai de josŭ cunósce îndată pe bărbatŭ mai înainte de a fi informată despre raporturile sale, décă elŭ a trăitŭ multŭ timpŭ în societate cu femei, orĭ nu. Şi lucrulŭ netăgăduitŭ, că zace ceva în asemenea societăţĭ, ceva ce dă acelŭ tactŭ finŭ, acel sentimentŭ delicatŭ, de a alege în conversaţiune aceea, ce mai multŭ corĕspunde caracterului nostru: unŭ gradŭ de cultură, care de altmintrelea nu trebue sĕ lipséscă nicĭ unui bărbatŭ. Acésta nu mĭ-o poţĭ contesta cu atâtŭ mai puţinŭ“, adaugà ea, „cu câtŭ d-ta ai sĕ mulţămescĭ o mare parte a culturei D-tale sexului meu.“

„E ceva adevĕratŭ în acésta,“ observà tinĕrulŭ, „şi adecă acésta din urmă ţi-o concedŭ, că femeile au influinţatŭ mai puţinŭ asupra modului meu de gândire, decâtŭ asupra modului, de a esprima cele gândite. Relaţiunile mele mĕ constrîngŭ, ca în timpulŭ din urmă sĕ trăéscŭ multŭ în lumea mare şi adecă în cercurile damelorŭ. Dér chiar în cercurile acestea numai acum suntŭ în clarŭ, câtŭ de puţinŭ se potrivescŭ femeile în viéţa acésta măréţă de lumea mare, séu sĕ mĕ esprimŭ altcum, unŭ numĕrŭ mai micŭ de femei.“

(Va urma).

Cursulŭ la bursa din Viena

din 17 Noemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	101 90
Renta de hârtiă 5%	100 45
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	115.25
dto argintŭ	97.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	108.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ rurale ungare	82 80
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	137.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	128.25
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.61
Napoleon-d'orĭ	9.39
Mărcĭ 100 împ. germane	58.02½
Londra 10 Livres sterlinge	118.05

Brassó vármegye föispánjától.

Sz. 566/1891.

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatom alatt álló Brassóvármegyében nyugdijazás következtében megürült útmesteri állásra, mely évi 400 forint fizetés 100 fort lakbér 281 frt 47 kr. útazási átalány és 8 fort iroda átalány élvezetével van egybekötve, az 1890 évi I t. cz. 17 §-a alapján ezennel pályázatot nyitok.

Ezen állásra folyamodók felhivatnak, szabályszerüen felszerelt kérelmüket hozzám folyó évi deczember hó 15-éig benyujtani.

Kelt Brassóban, 1891 évi november hó 14 én.

Maurer Mihály s. k. föispán.

710,3—2.

Univ. Med.

Dr. Carol Flechtenmacher

se va muta cu locuința începêndŭ dela 1 Decemvre st. n. 1891 încolo în

Cetate, piața mare, colțulŭ dela Têrgulŭ Pómelorŭ Nr. 18, etagiulŭ I.

(Désupra prăvăliei lui Demeter Eremias, Nepoții)

Intrarea din strada Hirscher Nr. 2.

Ordinéză, afară de Dumineci și sĕrbătorĭ, în tóte ḑilele dela 11½ pănă la 12½ din ḑi.

698,11—4.

O specialitate necomparabilă

între tóte apele minerale alcalin-acide din monarchiă și strĕinătate

este

apa minerală de

„RÉPÁT"

care în urma composițiunei pré fericite a părților sale minerale și a conținutului estraordinarŭ în acid-carbonic se bucură de o valóre medicinală fórte mare și de unŭ renume universalŭ neîntrecutŭ.

Apa minerală de **„Répát"** sĕ întrebuințéză **ca medicamentŭ cu cele mai strălucite succese** în contra **conturbărilorŭ de mistuire,** în contra stărilorŭ catarhalice a **stomachului** și a **organelorŭ respirătóre,** în contra **maladielorŭ rinichilorŭ și a beșicei** etc., **are unŭ efectŭ admirabilŭ la secrețiunea udatului** și este recunoscutŭ ca **remediu solvatorŭ neprețuibilŭ.**

Celŭ mai curatŭ și binefăcĕtorŭ productŭ naturalŭ.

☞ **Ca borvizŭ adecă beutŭ cu vinŭ.** ☜

nu se póte compara acéstă apă escelentă cu nicĭ o altă apă minerală a continentului.

☞ Șampagnulŭ apelorŭ minerale. ☜

Conformŭ ordonanței înaltului ministerŭ de interne No. 5891/VIII din anulŭ 1890, **apa minerală de Répát" este supraveghiată ca apă medicinală** după prescripțiunile legilorŭ sanitare.

Veritabilitatea apei sĕ constată prin aceea, că dopulŭ sticlei trebue sĕ fiă însemnatŭ cu: **„K.-Impér Répáti".** Decĭ se rógă a se observa acésta spre evitarea falșificărilorŭ prin alte ape inferióre.

Apa minerală de **„Répát"** se găsesce în calitate próspĕtă și veritabilă în depositulŭ subsemnatului; asemenea și în farmacii, în cele mai multe băcănii și **în tóte birturile mai notabile.**

Cu tótă stima

Administrațiunea isvorului

Josef György,

Brașovŭ, Strada Michail Weiss (ulița poștei) No. 12.

662,50—47

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Octomvre 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriș	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕșel	8.14		6.39	5.47
Clușiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriș	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vințul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiușŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blașiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copșa mică	1.51		2.48	9.48
	2.12		3.03	9.50
Mediașŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighișóra	3 46		4.49	11.04
Hașfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apața	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17	Tren de persóne	9.18	1.35
Brașovŭ	8.—		10.05	2.09
		11.—		2.19
Timișŭ		2.41		3.01
Predealŭ		3.26		3.31
Bucurescĭ		9.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accelearatŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelearatŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timișŭ	1.42		5.57	
Brașovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apața	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Hașfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighișóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediașŭ	6.42	10.31		12.37
Copșa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blașiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiușŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vințul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirișŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Clușiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădășelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireșŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelearatŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovațŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulișŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzava	6.12		7.27
Soborșinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10.19
Orăștia	10.16		10.50
Șibotŭ	10.36		11.16
Vinț. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiușŭ	11.53		12.38

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelearatŭ	Trenŭ de persón.
Teiușŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinț. de josŭ	4.09		2.36
Șibotŭ	4.52		3.03
Orăștia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4.17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborșinŭ	8.03		6.24
Bêrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulișŭ	9.58	6.01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovațŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroșenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Hațegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Banița	9.21	3.19	8.04
Petroșenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	6.—	10.50	6.20
Banița	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Hațegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timișóra	8.42	2.04	8.57

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirișŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirișŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	8.15	3.15
Sighișóra	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa mică	3.—	10.47	7.10
Șeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneș	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copșa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8.02	4.58	10 43
Loamneș	8.30	5.25	11.09
Șeica-mare	9.05	5.55	11.40
Copșa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oșorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoș	3 34	9.11	3.27
Oșorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oșorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oșorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoș	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Brasov—Zêrnescĭ

Brașov	5.45	2.58
Zêrnescĭ	7.26	4.39

Zêrnescĭ—Brașov

Zêrnescĭ	8.—	5.20
Brașov	9.24	6.44

Brașov—S.-Georgiu

Brașovŭ	8. 30	3.10
Uzonŭ	9. 43	5.23
S .Georgiu	10. 23	5.03

S.-Georgiu—Brasov.

S.-Georgiu	6.32	5.17
Uzonŭ	7.00	5.45
Brașovŭ	8.08	6 53

Mureșŭ-Ludoșŭ—Bistrița

Murĕșŭ-Ludoșŭ	4.—
Țagu-Budatelioŭ	6.48
Bistrița	9.59

Bistrița—Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	1.16
Țagu-Budctelioŭ	4.15
Murĕșŭ-Ludoșŭ	7.21

Nota: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.